

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsakega meseca, ter stoji za vse leto 3 gold., a za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo, naročnino in oznanila pa Milic-eva tiskarna v Ljubljani.

Štev. 4.

V Ljubljani, 15. februarja 1887. l.

XXVII. leto.

Vzgojna stran zemljepisja.

Kakor pri pouku sploh, tako moramo še posebej pri zemljepisi poudarjati vzgojno stran. Ta predmet ima jako mnogo vzgojno-obrazovalne sile, ker krepcá duševno življenje materijalno in formalno in ker blagodejno vpliva na značajnost. Zemljepis podaje v prvi vrsti pojedinosti, jasno jih razobloživši in določno obmejivši. Iz teh pojedinosti ustvarja otročja duša célo vrsto zvezanih slik o vesoljnem svetu, sosebno o zemlji z njenimi fizikalnimi prikazki in z njenimi proizvodi, navlasti pa z njenim najvišjim bitjem — s človekom. Te slike otroku nazorno in živo očrtavši, vzbudí ta pouk v njem toliko mnogostransko zanimanje, da se more zemljepis v tej zadevi meriti z vsakim drugim predmetom, često ga s svojim vzgojevalnim delovanjem prekosivši. Zemljepis podaje učencem mnogobrojnih in raznovrstnih spoznavanj; ž njim so v ozki zvezi mnoge druge znanosti, na pr. matematika, fizika, prirodopis, politika, zgodovina i. t. d. Razumen učitelj more brezštevilno novih nazorov razkriti otroku v širnem obsegu svetovnega spoznavanja, in to od najmanjšega predmeta iz rastlinskega in živalskega življenja gori do najvzvišenejšega iz čudov zvezdnega sveta in iz meteorologije. Pravi zemljepisni pouk sili učence, da pozorno gledajo razne podobe in da o njih tudi razmišljajo. Ker so take slike osnovane na jasnem razumevanji pojedinosti, zato tudi jako širijo duševni obzor, budé čut za veliko in vzvišeno v prirodnem in človeškem življenji ter tako oživljajo vsa višja čustva.

Na ta način se uri otročja pozornost, otročji spomin in razum. A tudi domišljija se uri s pojmovanjem sličnih pojedinosti in s prenašanjem taistih na one razmere, katere se nahajajo v otrokovi bližini in katere so mu že znane. A gledati je na to, da se podajajo take zemljepisne podobe, katere so popolne in v sebi dovršene; take podobe morajo jednakoličnost po deželah in delih sveta spojati v organično celoto; podajati ne smejo ničesar, kar bi ne služilo otročjemu zanimanju in s tem njegovi obrazovanosti. Vzgojni značaj se poizgubí, ako zemljepisne slike niso tako osnovane, da vzbujajo harmonični razvitek otrokovih duševnih sil, ako ne merijo na ublaženje njegovih moralnih nagibov, ako puščajo njegovo srce brez vsakega zanimanja za lepo, dobro in blago. Nakopičenje zemljepisnih podrobnosti samih še ne storí, da bi zemljepijske vplivalo na blagost srca, da bi se otrok vnemal nad krasoto prirode, da bi se veselil krasnega solnca in da bi čutil z raznimi ljudmi, katere spoznava, hodeč po raznih krajih. Kdor razumeva pod zemljepijsjem le topografijo, risanje zemljevidov in sterilno statistiko o imenih gor, rek, mest, — ali o številnih gorskih višin, o dolgosti rek, množini prebivalcev itd. — tak ne poučuje zemljepisja v vzgojnem pomenu. Kdor pa ne razume, zemljepisu dati take podobe, s kakeršno ustvarja prave slike n. pr. o delih sveta, o podnebji, živalstvu in rastlinstvu, o

prebivalcih in njih stanovališčih, navadah, državnih napravah, verskih in drugih slovesnostih, ta onečastuje to krasno vedo, odvzame jej najboljši pedagoško-vzgojni pomen. Na takov način vzbuja zemljepisni pouk tudi estetična čustva, kajti lepota v prirodi je taka, da nehoté vpliva na vzprejmljivo otročjo srcé. Priroda pa je tudi polna onih momentov, ki neposrednje gredó k srcu. Vsaj je znano, kako poetično navdušuje sprehod po prirodi pesnika, kako zbežé temne misli, ko zagledamo lepo pokrajino, kako blagodejno vpliva na nas pogled idilskega zatišja, razgled s kake višine. Opozovanje tujih šeg in navad razbistri nam prispodobljivost. Življenje srečnega národa vnema nas k posnemanju njegovih kreposti. Neugodni položaj kakega ljudstva vzbuja nam sočutje. Taka pedagoška vrednost zemljepisnega pouka je slična zgodovini. Zadnja nas postavlja v minulost človeškega življenja, zemljepisje pa nam v politično-etnografičnem delu sicer ne opisuje dejanj in podjetij pojedinih osob in ljudstev v zdanjosti, pač pa nam kaže ono stanje, kakeršno se nahaja v državnem, cerkvenem in splošno socialnem življenji. Zemljepisje uči, da spoznavamo ljudi raznih krajev in raznih národnosti; to uveruje učence o tem, da je človeški rod jedinstven in da treba ljubiti vsakega človeka brez razlike. To pa budi čut za občnost, brez katerega ljudje ne bi mogli živeti drug brez drugega. Brez tega nehala bi se vse javno in socialno življenje, vsak bi skrbel le za se; in človeški rod ne bi mogel napredovati na podlogi vzajemnega dajanja in vzprejemanja. Vse, kar smo si priborili v teku časa, postalo bi iluzorično; vsaka nova priboritev bila bi le na kvar občnosti. Tako stanje škodovalo bi človeški blaginji in vse naše prizadevanje po sovršenosti ostalo bi brez uspeha.

Da se človeštvo izogne takemu nepovoljnemu stanju, treba, da se že mladina seznaní s posameznimi národi, z njegovimi stanovi, s šolami, z raznimi zavodi na pr. za ubožce, z njegovimi národnimi slovesnostmi. Naj se ne misli, da to ne spada v okvir zemljepisnega pouka. Takov pouk ima več vzgojnega uspeha, kot vsa suhoparna zemljepisna tvarina brez pravega življenja, brez one vodilne misli, ki oživlja duha in storí, da se otročja srca vnemajo za bedo in revo kakega národa, za veličino prirodne lepote, za krasoto vesoljnega sveta. Kako li hočemo drugače otroka navdušiti, da bode ljubil svojo domovino, ako mu ne pokažemo njene krasote, ako mu ne razkrijemo vseh onih momentov, ki so v resnici vredni, da vzbudé v otroku ljubezen do domovine, do onega koščeka zemlje, na katerem mu bode morda do zadnjega izdiha delovati in živeti?

Takov pouk, razkrivajoč učencu veličanstvo vsega stvarstva na zemlji, učvrstuje v njem vero in udanost v dobroto Božjo. Otrok izprevidi, da je predobrotljivi stvarnik vse tako lepo in modro uredil zaradi človeka, to stvar Božjo; da pa je njegova naloga, da ga v tem stvarstvu tudi prav izpozna in vsled tega vedno bolj ljubi. To pa ostane v vseh razmerah glavni činitelj nravsvene vzgoje.

Fr. Gabršek.

Zgodovina pedagogije.

(Dalje.)

Za žensko vzgojo niso dosta marali v Atenah. Matere so učile deklice domače posle, n. pr. presti, tkati, šivati, a največ so jim dajale v tem svéte, kako bi se lepitičile. Radi tega so jim telo stezovale, lase in obrvi barvale. Le bogatejše so se nekoliko vadile v godbi in morda še v čitanji in pisanji.

Stara Grecija se je odlikovala z mnogimi učenjaki, ki so zlasti na pedagojskem polju lepo učili. Tak učenjak je bil **Pitagora**, ki je imel svoj zavod v Krotonu, cvetoči grški naselbini v južni Italiji. V njem je deloval za nraavno in znanstveno omiko. Na-

čelo njegovo je bilo: bogov se bati in čednost ljubiti. Njegove učence so po špartanski vzgoji trdo imeli. Priprosto so bili oblečeni, zmerni v jedi in pijači; vina niso pili. Na lov niso smeli hoditi, ker to storí človeka neusmiljenega. Mladina je smela učitelja le poslušati; še-le odrasli njegovi učenci smeli so vprašanja staviti. Na večer so se morali sami vprašati: Kaj sem čez dan slabega storil? V čem sem grešil? Katero dobro delo sem opustil? Telovadili so se njegovi učenci tudi ter za blaženje srcá gojili muziko. Sploh soglasno, harmonično izobraženje je bil smoter Pitagore; kajti po njegovem nazoru je svet harmonija, in ta harmonija naj bode tudi v človeškem bitji. Sramožljivost je Pitagori izvir vseh kreposti. Niso li to prekrasni nazori grškega učenjaka, ki je živel v 6. stoletji pred Kr.?

V Atenah je živel v petem stoletji pred Kr. velik modrijan, **Sokrat** po imenu, ki je bil tudi velik pedagog. Ni imel sicer posebne šole, marveč iskal si je učencev po ulicah, cestah, sejnih, delavnicah, gimnazijah in dr.

Iskal si je prav za prav le nekakšnih tovarišev, s katerimi se je razgovarjal v ta namen, da bi jih učil in vodil na pravo нравno pot. Poučeval je na dvojni način. Večkrat se je delal mož sam nevednega in prašal to in ono svoje učence. S popraševanjem se je seznanil o pomanjkljivih nazorih svojih učencev in jih zopet s polaganim nadaljnim razgovorom vodil na pot spoznanja. Sokrat posluževal se je torej ironije, da bi dosegel to, kako naj se učenci sami sebe spoznavajo. To je ena največjih terjatev, katero so kdaj pedagogi svojim učencem stavili. V glavnem svojem ravnanji držal se je Sokrat pri poučevanju indukcije. On je namreč postopal od stvarnosti, od konkretnosti do pojmov. Recimo, Sokrat je hotel seznaniti svoje učence s pojmom „dobrota“. V ta namen je povedal več slučajev, kako je ta pa uni skazal se dobrotljivega, kako je ta pa uni svojemu bližnjemu dobro učinil. Pojem vseh teh slučajev dobrote je splošen pojem o dobroti. Zato je pa hvalil Aristotel Sokrata, da je on prvi izumel pravo definicijo, pravo razlaganje. Sokrat je bil prvi učitelj нравnosti in kreposti ter prave modrosti. Njegov izrek je bil: Najboljša bogoslužnost je pošteno in pobožno življenje. Sokrat se je zavedal že, da ima človek dušo, on je slutil že, da je en sam Bog. To mu je tudi naklonilo smrt, kajti njegovi sodržavljani so mu očitali, da tají bogove. Svojih naukov Sokrat ni v pismih zapustil. Njegovi nauki so se po njegovem največem učencu Platonu ohranili. **Platon** je prvi učil pedagogijo znanstveno in sistematično; on je dal vzgoji znanstveno podlogo. Njegov izrek je bil: Človek postane to, kar iz njega vzgoja storí. Platonova učilnica se je zvala akademija in njegovi učenci akademiki. V svojih delih je smatral vzgojo za dolžnost države. Zavoljo krepke države je treba državljana dobro vzgojiti. Platon je priporočal vajo telesa in duše, rekoč: „Kdor se uri samo v gimnastiki, muziko pa zanemarja, ta postane divji, surov in neveden. Kdor se pa samo z muziko bavi, postane nemožke, mehkužne in boječé narave“.

Razen čitanja in pisanja naj se po njegovem mnenji gojí še aritmetika, geometrija in astronomija. Neznanje mu pa ni največje zlo. Veliko znanje pri slabi vzgoji škoduje več, nego samo neznanje. Zato se нравna vzreja ne sme zanemarjati.

Učence je treba vaditi štedljivosti in častoljubja. Igre so znamenito sredstvo vzgoje. Kaznovati je treba takrat, kadar dete starosti ne spoštuje ali kadar prestopi vzgojne postave. Platon je bil v filozofiji velik idejalist. On je med poganskimi filozofi najbolje spoznal moč Boga in duše. Bil je vreden učenec Sokratov. Živel je v Atenah v 5. in 4. stoletji pred Kr.

Aristotel je živel v četrtem stoletji pred Kr. Bil je učitelj Aleksandra Velikega. Učil je za tem v Ateni v neki gimnaziji, katero so zvali licej. Njegovi učenci so se zvali peripatetici (šetanci), ker jih ni poučeval stojé ali sedé, nego šetajoč se ž njimi

po drevoredu. Radi tega se je njegova šola zvala peripatetiška. Svoje misli o vzgoji razvil je Aristotel v svojih delih o etiki in o politiki ter ekonomiji. On je izvajal temeljno načelo vzgoje iz obče svrhe človeka in iz pojma države. Svrha vsega človeškega delovanja je sreča (endajmonija); ona ima svoj temelj v krepostih. Pravica do vzgoje pripada roditeljem. Mati naj se briga za telesno skrb, oče za duševno izobraženje. A tudi država se ne sme ogibati te svoje dolžnosti. Ona ima nadzor nad vzgojo.

Vzgoja se pričénja s privajenjem in poukom. S poslednjim naj se pričnè s sedmim letom, in sicer v početnih predmetih in telovadbi. Od štirinajstega do dvajsetega leta naj se učé mladenči višjih predmetov. Prva tri leta naj se bavijo z muziko, potem sledí znanstvena izobražba, posebno gramatika, retorika, risanje, dialektika in filozofija. Pri vsakem pouku naj se pazi na to, da se učí najprvo to, kar je potrebno in koristno za življenje.

Največja naloga vzgoje je moralna izobražba. Brez nje bi bil človek najslabša in najdivjiša stvar na svetu. Zgodaj je treba mladež privajati na poslušnost, kajti brez nje ne more obstati nijedna država, in kdor hoče vladati, mora se pred vsem naučiti slušati.

Aristotel je bil v filozofiji nasproti Platonu realist. Rojen je bil l. 384. pred Kr., a umrl je l. 322. pr. Kr. Plutarh je živel v prvem stoletji po Kr. Nekaj časa je bil učitelj filozofije v Rimu. Napisal je krasne životopise najglasovitejših mož starega veka, katere so velike zgodovinske in moralne vrednosti. V delu o „vzgoji dece“ razvil je svoja pedagojska načela. Svrha vzgoje je bila Plutarhu bogosličnost. Pri vzgoji odločujejo: narava, pouk, navada. Telovadske vaje so potrebne, da se telo ohrani zdravo in krepko. A se ne smejo pretiravati, da se moč v detetu ne uniči in ne ubija volja do duševne izobražbe. Mladenči boljšega rodú potrebujejo pouka v tako zvanih encikliških znanostih, posebno jim je treba, da se učé retorike. Nad vse predmete je treba učiti filozofije, kajti ta znanost je duši to, kar je telesu gimnastika.

Od mladih nog je treba deca priučiti, da resnico ljubijo, a se ogibljejo laži, ki se niti robu ne spodobi. V obče je treba, da se radujejo nad tem, kar je lepo, a da se žalosté nad vsako grdo rečjó. Treba je paziti, da se znajo vladati, kadar so razdraženi, da ne govoré odveč in da ne posegajo po tujem blagu. Družijo naj se s takovimi mladiči, ki se lepo ponašajo in lepo grški govoré.

Izberó naj se jim taki pedagogi, ki se odlikujejo po bogatem izkustvu in čistem moralnem življenji. Očetje ne smejo biti s sinovi prestrogi; dajati jim pa morajo lepe vzglede. Če so roditelji brez sramožljivosti, bodo taki tudi njihovi otroci.

II. Rimljani.

Rimljani so težili po tem, kar je praktično in koristno. Po tem načelu so uravnali tudi svojo vzgojo. Znanosti in umetnosti niso gojili zato, da bi se mladež ž njimi dovedla k človečnosti in kreposti, marveč zato, da se sposobi za državno službo. Samo država se sicer ni neposredno bavila z vzgojo, marveč jo je vselej roditeljem prepustila. Oče je imel veliko oblast nad svojim detetom. Mogel ga je zapreti v ječo, poslati ga na težko delo, dati ga v najem ali prodati ga, še celó ubiti ga je mogel brez vse kazni. Dete zavreči je bilo po zakonu dopuščeno, a to se je vendar le redko zgodilo. Prvo vzgojo je imela v roki mati, ki ga je telesno in dušno vzgojevala, priučéč ga najprvo na priprostost in zmernost. Hišni red je bil kaj strog. Pred detetom se ni smelo govoriti nič nespodobnega. Zavoljo tega so očetje, kadar so hodili v goste, seboj vodili tudi sinove, da so se kraj njih sami čuvali nezmernosti in nepristojnosti. Mladina je morala spoštovati starce. Kdor ne bi vstal pred sivim starcem, zaslužil bi smrt.

Posebno se je gledalo na to, da se v mladini vzbudi ljubezen do domovine in da se napeljuje k plemenitemu delu. Zavaljo tega so jim pripovedovali o življenji odličnih dedov.

S početka so očetje sami poučevali svojo deco, in to večinoma v čitanji in pisanji. Pri tem so jim tolmačili stare domače pisce in pesnike.

Za gimnastiko niso dosta marali. Učili so jih nadalje na pamet zakone, napisane na dvanajst tablicah. Vežbali so jih tudi v petji, plesu in govorih, v katerih so slavili dela hrabrih mož. Razen tega so imeli dosta rano tudi šole. A to so bili skozi in skozi zasebni zavodi, za katere se vsaj v početku država kar nič ni brigala. Imeli so jih na ulicah, i to na razkrižjih (triviis) ali na trgih. Take šole so zvali „ludi“, ker je bil pouk v njih pripravna igra duha. Učitelji teh šol zvali so se „ludi magistri“, a so bili zeló slabo plačani in niso imeli nikakoršne veljave. V šoli se je začénjal pouk s sedmim letom, a učilo se je to, kar v domači hiši, namreč čitanje, pisanje, računstvo, moralni izreki, zakoni i. dr. Pisalo se je na tablicah, prevlečenih z voskom, z orodjem, koje so zvali „stilus“. Računalo se je pa na prste in pa na nekaki računski tabli (abacus) tako, da so na njej zlagali kamenčike (calculi). Ustrahovanje je bilo zeló ostro; šibo so večkrat rabili. Horacijev učitelj Orbilij postal je slaven po svoji okrutnosti.

(Dalje prih.)

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku.

n) Živili Slovenci! Naj se ustanovi društvo za izdavanje dobrih slovenskih knjig itd. — je za novo leto 1851 v Bčeli svetoval A. Janežič. Vsled vzbujevanja Slomšekovega se v ta namen 27. jul. snide odbor ter razglasi 1. sept. društvene postave. Bili so pa v odboru: A. Einšpieler, Fr. Zorčič, J. Rozman, A. Janežič, D. Robida, M. Majar, B. Lesjak, Gr. Somer. V 1. listu 1852 ima Bčela „Povabilo k društvu sv. Mohora“, kakor tudi „Slov. Prijatelj.“ Vodja je začasno bil A. Einšpieler, tajnik pa A. Janežič. V 5. l. so se jeli tiskati družniki z A. M. Slomšekom na čelu, in kakor je A. Janežič pomagal društvu sv. Mohora spraviti v življenje, tako ga je tudi na vso moč podpiral in od l. 1852 do 1859 opravljajl težavno službo društvenega tajnika brez vse plače. Kolikor toliko truda je imel pri knjigah, ki jih je društvo v tej prvi dobi spravilo na svetlo, in te so — tiskane sploh v Celovcu (Kleinmayr — Leon):

L. 1852: Slovenski Goffine ali Razlaganje cerkvenega leta. I. Del. 1853. 8. 320. — Blagomir puščavnik. Podučivna in kratkočasna povest za mlade in odrasčene ljudi. Poleg nemšk. poslovenj. 1853. 8. 154. — Kratka povestnica Goriške nadškofije. Spisal Franc Blažič. 1853. 8. 81. — Šola vesela lepega petja za pridno šolsko mladino. 1853. 8. VII. 55. — Domači ogovori po nedelskih evangeljih za verne ljudi na deželi. Sp. F. J. Kaffol. I. Del. 1853. 8. 270.

L. 1853: Božidar, podučivna in kratkočasna povest za mladost in odrasčene ljudi. 1853. 8. 113. — Zgodovina svete vere v podobah starega zakona. Sp. J. Ciringar. 1853. 8. 78. — Stari Urban ali zimski večeri dobrih kmetov. Poleg talianskega poslovenili Goriški bogoslovci. 1853. 8. 225. — Domači ogovori po nedelskih evangeljih za verne ljudi na deželi. Sp. J. F. Kaffol. II. Del. 1853. 8. 290.

L. 1854: Djanje Svetnikov. Del I. U Gradcu 1853. 8. VIII. 736. — Slovenski Goffine ali Razlaganje cerkvenega leta. II. Del. 1854. 8. (I. II. str. 768). —

Druge in Tretje Mozesove bukve. 1854. II. 8. 104. III. str. 76. — Imenik in račun družtveni.

L. 1855: Djanje Svetnikov. Del II. 1854. 8. 813. — Zgodovina svete vere v podobah novega zakona. Sp. J. Ulaga. 1855. 8. 85. — Šestdeset pesem z napevi za cerkev, šolo in kratek čas. Na svetlo dal L. Cvek. 1854. 16. 102. — L. 1854 in 1855 še „Šolsk. Prijatla“ po verhu (Slov. Prij. 1856 str. 16).

L. 1856: Drobotince. Na svetlo dal M. Stojan. XI. 1856. 8. X. 310. — Ogle-dalo kerščanskih čednosti v poduk in posnemanje. Poleg Dominika Mettenleiterja (Frühlingsblumen). 1856. 8. 175. — Elizabeta ali pregnanci v Sibiriji. Lepa povest za mlade in odraščene ljudi. 1857. 8. 110.

L. 1857: Drobotince. M. Stojan. XII. 8. XX. 237. — Slovenska Koleda za leto 1858. 8. XXXI. 267. Vredil A. Janežič.

L. 1858: Drobotince. M. Stojan. XIII. 8. VIII. 351. — Slovenska Koleda za l. 1859. 8. XXVIII. 170. Vredil A. Janežič. — Marije Rožen Cvet. Sp. M. Stojan. 1855. 12. 414.

L. 1859: Najpoglavitniše resnice svete vere v preišljevanje dane po misionarju Humbertu. Posl. Peter Cizej. 1859. 8. 448. — Rožice za mlade in odraščene ljudi. 1859. 8. 170.

Družnikom so se pošiljale knjige po razmeri in previdnosti; med njimi nekterim tudi „Naravoslovje alj Fizika“ po domače zložil K. Robida. V Ljubljani 1849. 8. XI. 123. Nameraval je Janežič za l. 1860 dati na svetlo zabavnik „Zornica“ ter jo je napovedoval v Glasniku l. 1858 str. 169 itd.; a v Glasniku 1859 str. 128 naznanja, da za prihodnje leto „Zornice“ ne bode na svitlo, ker nam v letošnjih nemirnih časih ni bilo mogoče, od vseh boljših pisavcov sestavkov za-njo pridobiti. Drugi vzrok temu pa je bil, ker je kot tajnik vredoval „Koledarček družbe sv. Mohora“ (Prim. in popravi v Jan. Večernicah 1870 str. 31 o Zarnici!).

o) Cvet slovenske poezije. S kratkim naukom o pesniških izdelkih za gimnazijalne in realne šole. Na svitlo dal Anton Janežič, c. k. učitelj na viši realki. V Celovcu 1861. 8. 117. Nat. J. Leon. — „Izmed vseh umetnij, kar jih slajša človeku življenje, je poezija najlepša, najzlahtniša cvetica. . Poezija je človeškemu sercu tudi najblažja dušna zabava. . Poezija je tako rekoč ključ do mladostinega serca. Torej je vsakemu šolniku v svojem nauku perva skerb, da odgerne svoji mladini mičnost in krasoto narodne poezije in jo po nji navdá z ljubeznijo do sladke materinščine. . Žalibog je v naših berilih ravno poezija — najpotrebniša tvarina v jezikoslovnem nauku — skorej najbolj v nemar puščena, ktera okoljščina gotovo tudi ovira zaželjeni napredek v slovenščini. Da se temu pomanjkanju, ki ga brez dvoma čuti vsak učitelj slovenskega jezika, vsaj nekoliko v okom pride, je zagledala beli dan pričujoča nabera slovenskih pesem“. . Cela zbirka obsega 100 večih ali manjih pesem od 32 različnih pesnikov. . Vse tiste mesta, ktere bi utegnile žaliti nežni čut mladostni, so se vestno odstranile ali pre-krojile. . Pesmam je pridjan poduk o pevskem zlogu in o vseh pesniških izdelkih (lirike, epike, dramatike, didaktike). . V dodatku je nekaj poezij iz hervaško-serbskega slovstva (p. Gundulić, Kanavelić, Palmotić, Gjorgjić, Mažuranić, St. Vraz, Preradović), kitica srbskih prislovic, cirilsko-slovenske pismena, da se naša mladina polagoma privadi tudi hervaščine in cirlice, da postane vgodna za jugoslovensko vseučilišče, ki se utemeljuje v bližnjem Zagrebu itd. (Glasnik 1861 str. 76).

p) Cvetje iz domačih in tujih logov. Izdaja Anton Janežič. Pervi zvezek. Marija Stuart. Tragedija v 5 djanjih. Spisal Friderik Schiller. Poslovenil France Cegnar. Nat. J. Leon v Celovcu 1861. 16 str. 223 (Prıklada Glasniku VII).

Šestka I. l. 1862 v 16: 1. Viljem Tell. Sp. Miroslav Schiller. Poslov. Fr. Cegnar. V Celovcu str. 208. Nat. J. Leon. — 2. Platonov Kriton in Apologija. Iz grščine poslovenil Ivan Božič. str. 78. — 3. Babica. Obrazi iz življenja na kmetih. Spisala po česki Božena Nemcova. Posl. Fr. Cegnar. str. 297. — 4. Ksenofontovih spominov na Sokrata čveterere bukve (Memorabilia). Poslovenil P. Ladislav Hrovat str. 158.

Šestka II. l. 1863: 1) Na sveti večer o polnoči. Epična pesem v treh spevih. Zložil Gr. Krek. str. 55. — 2) Publija Virgilija Marona Georgikon, to je: Poljedelstvo. Čveterere bukve. Posl. Dr. J. Šubic. str. 118. — 3) Sofoklov Ajant. Žaloigra, ki jo je iz grščine poslovenil Kráčmanov Matija (Valjavec). str. 87. — 4) Kitica Andersenovih pravljic. Poslovenil Fr. Erjavec. str. 78. — 5) Veronika deseniška. Epična pesem v XV spevih. Zložil J. Frankolski, kmet v Črešencah. str. 79. — 6) Slovanska blagovestnika sveta Ciril in Metod. Prigodbe in povesti v spevih. Zložil Anton Umek (Okiški). str. 52.

Šestka III. l. 1864: 1) Družina Alvaredova. Povest iz kmečkega življenja. Spisal Fernan Caballero. Iz španskega poslovenil Janez Parapat. str. 163. — 2) Pervenci. Poezije Janeza Bilca. V Ljubljani str. 80. Nat. J. Blaznik. — 3) Izmael — Bej. Vzhodna povest. V ruščini zložil Mihael Lermontov. Poslovenil Janez Vesnin. V Celovcu str. 88. — 4) Agapija. Obraz iz jugoslovenske zgodovine. V češčini spisal Pr. Chocholoušek. Poslov. Podgoričan. str. 80.

Šestka IV. l. 1865: 1) Pesmi. Zložil Anton Umek Okiški. str. 173. — 2) Kirdžali. Podonavska povest. Poljski spisal Mihael Čajkovski. Posl. Podgoričan. str. 318. — 3) Živalstvo. Prirodopis za niže gimn. in realke. Sp. A. Pokorny. Posl. Fr. Erjavec, učitelj na kr. viš. realki v Zagrebu. 1864. 8. 165. Nat. J. Leon. — 4) Rastlinstvo. Prirodopis za niže gimn. in realke. Sp. A. Pokorny. Posl. Ivan Tušek. 1864. 8. 123.

Šestka V. l. 1866: 1) Tomaž Mor. Žalostna igra v petih djanjih. Spisal Silvio Pelliko. Posl. J. Križaj Severjev. 1866. 16. str. 96. — 2) Slovo o polku Igorovč. Iz starorusk. posl. in razložil M. Pleteršnik. str. 24. — 3) Deseti brat. Izvirni roman. Spisal J. Jurčič. str. 278. — 4) Zora in Solnca. Pripovedna pesem v treh delih. Zložil M. Valjavec. str. 80.

Šestka VI. l. 1867: Cvet in sad. Izviren roman. Sp. J. Jurčič. Roman je v 1. in 2. snopiču do str. 160 nedodelan, in tako je ostala nedovršena VI. šestka ker je Cvetje iz domačih in tujih logov — dospevši do 35. vezka ali snopiča — prenehalo v slovstvu našem (Prim. Letopis Matic. Slov. II. 1869. str. 269 — Bibliograf. Slov.).

r) Slovenska Slovnica za domačo in šolsko rabo. Spisal Anton Janžič, c. k. učitelj više realke. Nova, vsa predelana in popravljena izdava. V Celovcu 1863. 8. 250. — Tretji, popravljen natis l. 1864. — Četerti popravljeni natis l. 1869. 8. 250. V založbi E. Lieglove knjigarnice. Imenik slovniških izrazov (247—250). Kazalo. Pojasnjevanje kratic. Doklada: Pismo Slovensko. — Delo samo se pojasnjuje v predgovoru k drugi izdavi najboljše na pr.:

„Od kar nam slovenščina v knjigi živi, vedno se slovniški mika in lika; nova slovenska slovnica torej Slovencem ne more biti nova prikazen. Pri vsem tem me navdaja sladka misel, da jo prijazno sprejme vsak, komur pride pod roke: poshranjena je namreč v njenih listih marsiktera nova drobtina, ki sem jo ali sam pobral med národom ali po drugih možéh posnel izmed naroda. Pa nikarte misliti: nova záplata pa stara suknja. Vsa nova po obliki in po osnovi, predelana po tirjavah sedanjega jezikoslovja in poprav-

ljena po najboljših slovniških pripomočkih, prikazuje se „slovenska slovnica“ v drugo na svitlo, da širi med Slovenci temeljito jezikovo znanje in ogreva njih serca za mile glasove maternega jezika.

Namenjena je pričujoča slovnica seosebno mili slovenski mladini za šolsko rabo; v svesti pa sem si, da je tudi noben drugi Slovenec ne položi iz rok brez vsake koristi. Jezik, v katerem je pisana in ki ga uči, je prava čista slovenščina, posneta po ljudski govorici vseh Slovencev ob Savi in Dravi, ob Soči in Muri; prezerlo se ni nobeno narèlje, katero še hrani kako dragotino starega čistega blaga. Skoz in skoz mi je bila vodnica današnja beseda našega národa, svetovavka v dvomnih rečéh pa starša slovenska pisava in stara slovenščina, od katere še le dohaja sedanji besedi luč in svitloba; dajala se je torej prednost vselej tistemu pravilu, tisti obliki, ki imá korenino v stari slovenščini, pa nam še dan danes živí. — Vsakemu pravilu so dodjani v pojasnjevanje nekteri izgledje, vzeti iz bogatega zaklada narodovih prislovic ali nabrani po spisih najboljših slovenskih pisateljev, ker se take iskricice narodovega uma najrajše primejo mladinskega serca. Blagor mu, komur se vrastejo v misel in serce, da mu svetijo po poti skozi življenje!

Služila so mi pri izdelavi razna večja dela jezikoznanska itd.“ — In k četerti — poslednji svoji lastni izdavi — piše A. Janežič, profesor na c. k. viši realki: Da se more pričujoča četrta izdava slovenske slovnice s tretjo vred v rabi obdržati, zato se ni v ničemur pre naredila; samo tu pa tam se je kaka očitna pomota popravila in nekaj man važnih pravil z manjšimi čerkami natisnilo. Pri tej priliki dajem na znanje, da skusim mnogostrani želji po „Mali slovenski slovnici za pervence“ najprej ko bo mogoče ustreči.“

Kakor je predelaval in dovrševal slovnico slovensko, tako je popravljal in zboljševal tudi svojo nemško ali Nemcem namenjeno, da je od l. 1849 do l. 1869 prišla na svetlo vže VII. natisa z naslovom: „Slovenisches Sprach- und Uebungsbuch für Anfänger zum Schul- und Privatunterrichte von Anton Janežič.“

s) Cvetnik. Berilo za slovensko mladino. Vredil Anton Janežič, c. k. profesor na viši realki. Pervi del. V Celovcu 1865. 8. 168. Založila in svojim družnikom razposlala družba sv. Mohora (Glasnik str. 223). — Berilo to se je sprejelo za niže razrede v gimnazije in realke, torej je vravnal „Cvetnik“ brž l. 1867 v založbi Lieglove knjigarnice, nat. J. in F. Leon, ter razposlal I. del v drugem nekaj popravljenem natisu. Oblika mu je nekaj večja kot prvemu natisu in za šolsko rabo pripravniša. Šteje na 176 straneh 136 manjih ali večih spisov raznega podučnega in kratkočasnega zapopadka itd. (Glasn. 1866 str. 412). — Cvetnik. Berilo za slovensko mladino. Vredil A. Janežič. Drugi del. V Celovcu 1867. 8. 174. „V skrbnem izboru in kolikor je mogoče v pravilni besedi obsega 127 krajših in daljših spisov v vezani in nevezani besedi od raznih slovenskih pisateljev, med kterimi jih je polovica prozaiških popolnoma nova. Sestava je enaka sestavi prvega dela, ki so jo za nježno mladenško dobo kot najprimernišo potrdili najboljši šolnikarji. Večina sestavkov je pripovedovalnega ali opisovalnega zapopadka; vendar se je vrstilo tudi nekaj ložih nраво - podučnih spisov, ker berilu ne more biti samo naloga, da služi jezikoslovnemu nauku in mladini duha s koristnim znanjem bogatí; treba je po njem naši mladeži tudi srce plemeniti in jo za vse, kar je dobro in lepo, že v nežnih letih z ljubeznijo ogrevati. Da se je dosegla večja edinstv v pisavi, potrebna je bila marsikaka poprava v oblikah, sem ter tje pa tudi predelava v besedah; naj se blagovoljno prizanese, če je ostala, vsej skrbi v kljub, še tu pa tam kaka hiba v tej zadevi. Tudi na to se je gledalo, da se nahaja tudi v pričujočem drugem delu blizo od vseh boljših slovenskih pisateljev vsaj eden ali dva

spisa, da postane berilo v resnici zrcalo narodove književnosti.“ Tako piše Janežič sam v Glasniku (1867 str. 176).

Kranjsko.

Metodična obravnava 85. berilne vaje v „Tretjem Berilu“.

Govoril pri okrajni učiteljski konferenci v Litiji v 18. dan sept. P. Gross, učitelj v Zagorji.

Sploh je znano, kolike koristi je znanje zemljepisa, posebno sedaj, ko so vsled železnic vsi kraji bližje postali, in sicer za vsacega, kdor ima zunaj rojstnega kraja še svetom kaj opraviti. Znanje zemljepisa pa podpira tudi že prirojeno krepost domoljubja, kajti, le kar človek pozna, to tudi ljubi. Ako hočemo tedaj v šoli gojiti domoljubje, moramo učence z lepoto in slavo domovine seznaniti, in sicer najprvo z našo ožjo domovino, deželo Kranjsko, in potem z našo občno domovino, z vsemi deželami našega velicega avstrijsko-ogerskega cesarstva.

Meni je danes častna naloga, da kažem učno obravnavo o naši „Kranjski deželi“, katero so opevali že mnogi slavni pesniki.

Učitelj: Ljubi otroci! Lani ste se učili naš okraj, to je Litijski okraj, poznati; danes pa, ko imate berilno vajo „Kranjsko“ pred seboj, bodemo se še dalje ozirali; razkazoval vam bodem našo ožjo domovino „Kranjsko“. Da si jo bode te ložeje predočili, jo bodemo po večjem s stenskega zemljevida prerisali.

Tù ne mislim na risanje zemljevidev, kakoršno je v višjih šolah, ampak le prosti obris naše domovine in nje okrajev s tekom vodá, kar je učencem toliko ložeje, ker je risanje tako šolski predmet. — Zemljevid naj visí na stojalu pred prvo klopjo, da ga otroci ložeje vidijo.

Učitelj velí učencem, da si pripravijo risanke in svinčnike, sam pa vzame šolsko desko in jo položi na sprednjo prazno klop, ter reče: A! stopi iz klopi in pokaži nam z roko vzhodnjo, zahodnjo, južno in severno stran! Še ti, J.! in ti, P.! — Glejte otroci! Tukaj vam naredim 12 dm ali 13 pik visok in ravno tako širok štirjak. Naredite ga še vi na risankah!

Učitelj nadaljuje: Ker so nam ti trije učenci kazali štiri strani svetá, hočemo desko tako obrniti, da bo zgornja stran proti severu obrnjena, tedaj spodnja proti jugu. Da si bode te štiri strani sveta pri zemljevidu bolj zapomnili, jih tukaj zunaj štirjaka zapišem. Zapišite jih tako-le! Zdaj vam v ta štirjak načrtam podobo naše dežele Kranjske; le pazite! Vidite, to je skoraj podoba kakega ptiča. Sicer je tù na stenskem zemljevidu meja Kranjske dežele s čertami in pikami vmes zaznamovana, a mi nimamo časa tako risati, in potegnemo eno samo črto na okrog. — Naredite jo še vi tako! Pazite! tukaj in tukaj je podoba nekaj vjedena! Zapomnite tudi: Kadar kaki zemljevid gledamo, naj leži ali stoji kjerkoli, si moramo vselej misliti zgornjo stran kot na severu in druge, kakor smo jih krog štirjaka zapisali.

Potem postavi učitelj desko na stojalo pred klopi k zemljevidu in vpraša, kje je naša dežela najdalja ali najširja? Kje je meja vjedena? Potem reče: Ko smo lani naš okraj črtali, smo naredili veliko podobo, a danes, ko bodemo risali še vse druge okraje, v katere je naša dežela razdeljena, bodemo naš, to je Litijski okraj, manjši naredili. Glejte ga tù na zemljevidu! Torej vam ga jaz tukaj narisam. Naredite ga še vi vsak v svojem načrtu. — Zapomnite! Kakor ima Litijski okraj mnogo občin, ravno tako je naša dežela v več in sicer v 11 okrajev razdeljena. Glejte jih tù na zemljevidu! Jaz vam jih narisam na desko, vi pa v svojih risankah, tako-le! — (Saatzer ima v svojem

„Fünftes Schuljahr“ tak štirjak v več manjših razdeljen; a meni se ta mreža za otročje oko ne zdi zdrava ter raji za razlago potrebne meje okrajev vanj narisam.)

Tukaj zaznamovamo našo župno vas „Zagorje“ z malim krožcem in piko v sredi ter zraven zapišemo „Zagorje“. — Tukaj je naša najvišja gora „Sv. Planina“, 862 m visoka. Zaznamovam jo z malim senčenjem. Še vi jo tako zaznamovajte! Ko učitelj še narisa oba potoka, Mudijo in Kotredežico ter veli, da učenci ravno tako storé, jih poprašuje, kako velika je župnija, koliko županij ima, koliko je prebivalcev v njej? koliko cerkvá? šol? in s čim se ljudje bavijo? i. t. d., kar jim je že od lanskega leta znano.

Potem nadaljuje: Glejte, otroci, tû na zemljevid! Od Zagorja se peljemo ob Savi po železnici, in sicer Savskemu teku naproti, proti zahodu. Tû je ozka dolina med visocimi, skalnatimi hribi; ko pa zagledamo postajo Litijsko, se tû dolina že nekoliko razširi ter se na obeh straneh Save vrsté njive in travniki. Naredite od Zagorja do tukaj črto, s katero Savo zaznamovamo, in tukaj na desni Save večji krožec kot za Zagorje in zapišite zraven ime „Litija!“ Tukaj je trg in sedež našega gospoda c. kr. okrajnega poglavarja, ki je tudi predsednik okrajnega šolskega sveta. Ker že od lanskega leta veste, s čim se ljudje tukaj bavijo, katero rudo tukaj kopljejo ter tudi veste, da od tod mimo Šmartina čez goro Wagensperg mimo grajščine (ki je bila nekdanj posestvo slavnega Valvazorja, ki je na svoje stroške našo deželo prvi obširno popisal), pelje okrajna cesta na Dolénjsko; tû gremo ob Savi dalje po železnici ter pridemo kmalu čez most na desno Save skozi predor. Za tem se gore znižujejo ter se odpira velika Ljubljanska ravnina. Tukaj za postajo Laze se izliva v Savo Ljubljanska, malo pred pa Kameniška Bistrica združena s Pešato, kateri obe izvirata iz Kameniških gorá. Potegnite črto, Savo znamujočo, od Litije do tukaj! Narisajte še Bistrico tako-le od severa tekočo, in tukaj ob levi malo večji krožec kot za Litijo ter zapišite imé Kamenik. Kamenik je mesto ter sedež ondašnjega c. kr. okrajnega glavarstva. Na severu od Kamenika, glejte tukaj so Kameniške planine, med katerimi je snežnik Grintovec, to je gora, na kateri je skoraj vse leto sneg, najvišji 2558 m. Zaznamovam ga z malim senčenjem in zraven zapišem imé! Še vi tako na vaših risankah!

Zdaj zapustimo Kameniški okraj ter prestopimo v Ljubljanskega. Pustivši Savo na desni našega potovanja pa hitro preidemo tudi Ljubljanico ter se pripeljemo po železnici kmalu v glavno mesto naše dežele, v Ljubljano. Tukaj zaznamovajte železnico s črtami, tako-le, in tû naredite dvojni krožec z debelo piko v sredi ter zapišite zraven besedo: Ljubljana!

Že od daleč smo zagledali v sredi velike ravnine hrib z gradom na vrhu, to je Ljubljanski Grad. V znožji tega hriba je v podobi podkve zidano lepo mesto, bela Ljubljana. Na tem kraji je stalo nekdanj mesto Emona, katero je l. 452. Hunski kralj Atila bil razdjal. Ljubljana ima 26.000 prebivalcev, in tû je sedež c. kr. deželnega predsednika in pa knezoškofa. Ker vam bodem o Ljubljani pozneje kaj več povedal, se peljemo po železnici naprej proti severozahodu in pridemo po široki gorenjski ravnini zopet k strugi Save na postajo Medvode. Malo pred pa smo videli onkraj Save okroglo 657 m visoko goro. To je Šmárijna gora z imenitno božjepotno cerkvijo na vrhu. Tako-le narisajte Savo od izliva Ljubljanice do tukaj! Tû pa se izliva v vanjo reka Sora, ki priteče od severozahoda in pri mestu Škofja Loka od juga pritekočo Poljanšico seboj vzame. Obe izvirate izpod julske Alp. Tako-le ju narisajte, in tû naredite krožec s piko in zraven ime Škofja Loka! Železnica gre zdaj en čas blizu Sore, pa kmalu se obrne po široki ravnini na sever, ter pride zopet k Savski strugi. Tukaj, Savi na levo, kraj vzvišene ravnine je staro mesto Kranj. Tû

so stanovali nekdanj kranjski knezi. Zdaj je tu sedež c. kr. okrajnega glavarstva. Podaljšajte zopet črto Savo znamujočo, in tu zraven naredite krožec s piko in zraven besedo Kranj, tako-le!

Že od Zaloga dalje smo videli na severu visoke, robate sivoskalne gore. To so bile Kameniške planine. Tu pa vidimo na severu in severozahodu celo vrsto takih snežnikov, to so Karavanke, med katerimi je Štorzec najvišji, 2263 m. Zaznamovajte ga tukaj s takim-le senčenjem in z imenom! Po soteski med njim in Grintovcem priteče Kokra s Koroškega in se tu pod Kranjem v Savo izliva. Tako-le jo narisajte!

Zdaj železnica ne zapusti Save. Malo preden dospemo na postajo Podnart, vidimo zopet rečico od leve se v Savo izlivati. To je Tržiška Bistrica združena z Mušenikom, kateri pod Ljubeljem izvira. Podaljšajte zopet tu črto Savo znamujočo! Tukaj ob meji Koroške pa naredite senčenje in zraven zapišite Ljubelj! Malo nižej tukaj, naredite mali krožec in zraven besedo Tržič. Od Kranja skozi trg Tržič čez goro Ljubelj pelje stara velika cesta na Koroško. Narisajte še ték Bistrice v Savo, tako-le!

Kmalu od Podnarta pelje železnica zopet na levo stran Save, ter pridemo v lično mestice, v Radovljico, kjer je sedež ondanjšega c. k. okrajnega glavarstva. Podaljšajte zopet tek Save, in naredite tu krožec s piko in zraven besedo Radovljica! Malo nad Radovljico priteče od zahoda Bohinjska Sava, ki se izliva v Dolinsko Savo. Na zahodu pa vidimo celo kopo belih snežnikov, med katerimi se vzdiguje orjaški Triglav. — Ako gremo od postaje Lesce po vozni cesti čez Dolinsko Savo proti zahodu, pridemo k Blejskemu jezeru, z otokom in lepo romarsko cerkvijo na sredi. Od tu jo krenemo k Bohinjski Savi. Po čezdalje bolj zoženi dolini med visokimi skalnatimi stenami ob tej Savi pridemo v Bohinjsko kotlino, kjer je precej veliko jezero, za kojim izvira Bohinjska Sava izpod Triglava. Tako-le narisajte tek Save in tukaj zraven s podolgatimi krožci Bohinjsko in Blejsko jezero, ter zapišite imeni! S takim-le senčenjem pa zaznamovajte Triglav in zapišite zraven imé!

Od Lesec naprej pelje železnica vedno blizu Dolinske Save, in letá dolga dolina se čez dalje bolj zožuje; na severu se vrsté Karavanke, na zahodu pa Triglavsko pogorje. Malo nad vasjo Kranjska gora pri Podkorenu pelje stara velika cesta na Koroško; po železnici se naprej peljaje pa vidimo izvir Dolinske Save. Slednjič se pripeljemo do trga Fužine in kmalu tam je meja Kranjske dežele, in prvi trg na Koroški strani je Trebiž. — Podaljšajte zdaj tako-le črto Savo znamujočo in tukaj zaznamovajte s krožcem trg Fužine, ter zraven zapišite imé!

(Dalje prih.)

D o p i s i .

Od Šent-Petra. Zahvala. Odbor, kateri je priredil v 27. dan januarja t. l. »Plesni Venček« v gostilni gospoda Ivana Špillarja v Št. Petru, je blagovolil iz čistega dohodka nekaj nakupljenega šolskega blaga tukajšnji ubogi šolski mladini podariti. Za ta dar izrekam vsem, kateri so se imenovane veselice udeležili v imenu ubogih učencev naj lepšo zahvalo.

M. Kalan,
nadučitelj.

Iz Studenega. Javno zahvalo izreka v imenu šolske mladine, kot tudi v svojem »Národni Šoli« v Ljubljani, katera je za mali dar tej šoli doposlala obilo pisarskega in risarskega blagá.

Voditeljstvo šole v Studenem v 27. dan januarja 1887. l.

Iz Dobropolja. Slavno društvo »Národna Šola« poslala je podpisanemu mnogo risank, pisank, risarskega in pisalnega orodja. Za ta obili dar se v imenu šolske mladine prisrčno zahvaljujem, želeč koristnemu društvu obilo podpornikov.

Ivan Zupanec,
učitelj.

Iz Kameniškega okraja. Znano je, da v našem okraji manjka še več šol. Nahajajo se še občine, ki niso nikamor všolane. Vender se v tem obziru v novejšem času precej dela. Obravnave so tako daleč dospele, da se bode skoraj začela zidati šola v Radomljah, novo poslopje v Domžalah in v Dobu, nadalje na Homcu, pri sv. Trojici na Vrhpolji, v Šent-Ožbaldu, novo poslopje v Šmartinem, v Stranjah. Kakor smo vlni odprli novo šolo v Pečah, odprla se je letos in sicer 10. januarja enorazrednica v Trzini. Teško so hodili trzinski otroci daljno pot v Mengeš, in mnogo jih še celó ni moglo hoditi. Prav potrebna je bila torej šola v Trzini. To so spoznali Trzinci sami in so se prav vzgledno trudili, da so prej dokončali stavbo. Poslopje stoji ob krajni cesti v Kamenik sredi vasi, tako da noben otrok (letos jih je okolo 70 obiskajočih) nima čez 10 minut hodá v šolo. Prav okusno je zidano in ima proti cesti mal cvetlični vrtec, za poslopjem pa prostor za drevnico. Vsi prostori v poslopju so dosti obširni in šolska soba je posebno prostorna in v vsem prav pravilno in lepo opravljena. Trzinci, mala občina, se lahko ponašajo s takim poslopjem. Kakó so veseli lastne šole, pokazalo se je pri slavnosti njenega otvorjenja. Staro in mlado, zbralo se je po maši v šoli in pred šolo. Visoki mlaji s trobojnicami in streljanje možnarjev naznanjalo je vsi okolici slovesen dan. Po blagoslovljenji proglasil je s primernim govorom predsednik c. kr. okr. šolskega sveta, g. okr. glavar dr. K. Russ z živijo-klicem na presvitlega cesarja šolo otvorjeno. Okr. šolski nadzornik g. Žumer pozdravil je v daljšem govoru najprej »razupite« Trzince in jim čestital na lepem uspehu, pozdravil je novega gospoda učitelja ter mu na srce pokladal imenitnost stanú in velike in težavne učiteljeve dolžnosti in njegovo odgovornost. Slavnostni govor je mesto zadržanega g. dež. poslanca Kersnika prevzel g. Letnar iz Doba. Govor je bil prav lepo sestavljen. Potem izroči s primernim govorom g. nadučitelj Javoršek iz Mengeša šolsko mladino novemu g. učitelju, ki jo je potem pozdravil. Navzočih je bilo več gg. učiteljev iz okolice in dež. poslanec g. baron L. Lichtenberg, ki se je za to šolo posebno zanimal in Trzince tudi pri zidani zdatno podpiral. Po tej slavnosti zbral je krajni šolski svet vse goste v gostilnico g. Narobe-ta, kjer se je priredilo kosilo. Razume se, da se je tû mnogo napivalo in pelo in tudi čez 18 gld. nabralo za nakupovanje učil. Ta slovesnost ostala nam bode dolgo v spominu in mi le kličemo: *vivat sequens!*

Iz Ljubljane. Iz deželnega zbora v 30. dan dec. preteč l. (Dalje in konec.) Dr. Vošnjak pravi, da si je čuvsí barona Apfaltrerna uvod, takoj mislil, da bode zapel staro pesen, da se Bog zna kako Nemci stiskajo na Kranjskem. Pa gospod baron krenil je v prvo le na ogromne troške za ljudsko šolstvo, ki naraščajo vsako leto, vsaj za 10.000 gld. Res je to, a národna slovenska stranka ni tega zakona nikakor kriva, ravno liberalna stranka, ki danes toži o šolski postavi iz l. 1869., ona je to postavo sklenila. Postava ta pa določuje, da se morajo ustanoviti v vsakem kraji jednorazrednice, kjer je 40 za šolo godnih otrok, kakor hitro se to dokaže, potem je prisiljen deželni šolski svet in deželni odbor pritrđiti ustanovi jednorazrednice. Ko bi se to ne godilo, bilo bi proti tradiciji deželnega národnega zastopa, kateri hoče povsod kolikor moč širiti národno omiko. Zatorej se ustanovljajo na vseh krajih jednorazrednice, kjer je potreba. Baron Apfaltrern očital je našemu ljudskemu šolstvu, da uspehi niso povoljni. To ni res, in tej trditvi se mora odločno oporekati. Ogromna večina ljudskih učiteljev opravlja svoj posel jako vestno in kar se otroci v ljudski šoli naučé, je pač zadostno. Kdor v tej zadevi učiteljem kaj predbaciva, dela jim krivico. Pač pa se nalaga otrokom na jednorazrednicah preveč predmetov, posebno realij, in večja skrb naj bi se obračala na elementarne predmete, na veronauk, branje, pisanje in računstvo. Če pa že toži baron Apfaltrern, da je naše ljudsko šolstvo s predmeti preobloženo, da ne ustreza kmetskemu gospodarstvu, kaj pa hoče potem s poukom nemščine, če še za pravi, še menj temeljiti pouk v šolskih predmetih ne preostaja časa? Kaj bode naš kmetovalec z nemščino počel? Ali bode morda ž njo oral ali sejal? Kar je baron Apfaltrern nadalje trđil, da bi hotela národna stranka deželnega zbora posloveniti Kočevje, s tem, da se dovoli za prostovoljni pouk v drugem deželnem jeziku 600 gld., je to pač popolnem neosnovano. Slovenci privoščijo nemškim Kočevcem popolnem njih naravni razvoj v svojem jeziku in po svoji národnosti. Ako se hočejo slovenski učiti, dobro, ako ne, tudi prav, a nikdar in za nobeno ceno ne bodo slovenski poslanci v to privolili, da bi se slovenski národ ponemčeval, da bi se preko slovenstva zidal nemški most do Adrije! Taki nameri branili se bodemo slovenski poslanci z vso odločnostjo.

Tožilo se je tudi, da se hoče po ranjem Kočevjarji ustanovljena nemška meščanska šola v Krškem posloveniti. To ni res, pač pa so došle od vseh občin krškega okraja, katere plačujejo na leto 3 do 4% doklade za učiteljstvo te šole in katera ne donša okrajnim občinam krškim

nikake koristi, naj ta šola preneha, ker jo itak učenci z dežele le slabo obiskujejo in le iz sednje Štajerske dohajajo otroci v to šolo. Torej občine le zahtevajo, naj se ta šola opusti ali pa naj isto dežela prevzame. Uspehi na tej šoli res niso posebni, ker je pouk nemški, katerega večina učencev ne umeje. Ukrenilo se pa doslej o tej zadevi še ničesar ni.

Poslanec Dežman govori o srednjih šolah rekši, da srednješolci ne znajo dovolj nemški, da je pouk na ljudskih šolah le na videz (Scheinunterricht), da se nemščina ne sme riniti nazaj, za kar navaja v dokaz kneza Sapieho, ki je v gališkem zboru predlagal in dokazoval nujnost nemščine. Brez nemščine Slovenec še korporal ne bode. Deželni šolski svet kranjski svoje naloge nikakor ne izpolnjuje; naj bi gledal na to, da se v ljudskih šolah nemški uči. Vsaj na večrazrednicah naj bi se nemški poučevalo, ker le tedaj prišli bi Slovenci do znanja svetovnega jezika, sicer pa bodo podlegli.

Deželni predsednik baron Winkler pravi, da je bil res prav zadovoljen, da se je ustanovila nemška ljudska šola in da je istej želel najboljšega prospeha. Da bi prišli vsi nemški otroci v nemško mestno šolo, ne manjkalo bi jej učencev, ali mislilo se je morda od nemške strani, da ne bode morda v tej šoli dosti pouka v nemškem jeziku. Ne mestni zastop Ljubljanski, ampak deželni šolski svet nadzoruje to šolo, za katero so se izbrale najboljše moči mej kranjskim učiteljstvom. A pričela se je proti tej šoli neka agitacija, in tako ni mogla napredovati, kakor se je mislilo.

Poslanec dr. vitez Bleiweis-Trsteniški misli, da se nemščini ne godí nobena škoda, kajti v 3. in 4. razredu slovenskih razredov na gimnaziji so že slovenski dijaki nemščine popolnem vešč, in že v 1. razredu uči se kot obligaten predmet, poleg tega pa še več drugih predmetov nemški. Gotovo pa je, da so učenci slovenskega oddelka gimnazije nemščine dosti zmogljivi nego učenci na nemških oddelkih. Da se silijo otroci v šolo nemškega »Schulvereina«, ima svoj uzrok v tem, da so šolnine prosti in da dobivajo vsa učila zastonj, potem ni čuda, da revni stariši skušajo svoje otroke spraviti v šulferanjsko šolo, za katero pa se od nemške strani agituje pač preočitno še z nekim drugim podjetjem. Velika je skrb za nemške otroke, za slovenske otroke pa se nečejo gospodje brigati in vender je istih do 160 natlačenih v sv. Petra ozkih šolskih prostorih. Kranjski slovenski delavci ne iščejo večinoma zaslužka na Nemškem, pač pa na Hrvaškem, sploh po jugoslovanskih krajih. Na Nemško hodijo le Kočevci, ki deželi proučajo ogromne troške. Baron Apfaltrern zahteva, naj bi se slovenska deca že v jednorazrednicah učila nemški. Na Češkem pa se nečejo Nemci niti na srednjih šolah češki učiti. Gospodje nemški poslanci deželnega zbora pač mislijo, da se z nemštvom pride do neba, drugi jeziki pa vsi nič ne veljajo. Zato je vse očitanje od nemške strani proti slovenskim ljudskim šolam le golo zabavljanje na slovensko narodnost. In drugega nič ni in to ostane.

Poslanec učit. Stegnar pravi, da je vsa zadeva, v kolikor so se dotikali govorniki nasprotné stranke, res smešna. Baron Apfaltrern očital je slovenskim ljudskim učiteljem kranjskim, da zanemarjajo svojo dolžnost, očital torej nedelavnost, da so zanikrni, da otroci, došli iz ljudskih šol, ničesar ne znajo, ne pisati, ne brati, računati pa že celó ne, v drugih predmetih za praktično življenje pa nič. Dalje je slovenskim učiteljem tudi predbacival, da za nemški pouk ničesar ne storé na jednorazrednicah. Torej cela tropa neopravičenih predbacivanj. Zakaj? no zato, ker je učiteljstvo slovensko. Pač je umestno vprašanje, pod katerim nadzorstvom se nahajajo slovenski učitelji. Ne pod nadzorstvom deželnega zbora kranjskega, pač pa pod nadzorstvom deželnega šolskega sveta indirektno, direktno pa pod nadzorstvom okrajnih šolskih nadzornikov, kateri so ostali večinoma isti, kakor v prejšnji dobi in kateri gospodje gledajo z vso pozornostjo le na to, da se nemščini na ljudskih šolah v Kranjski gotovo ne zapró vrata. Zato pa ti gospodje tudi točno skrbé, da se gotovo prične poučevati nemščina v čveterorazrednicah, akoravno se to s pedagogičnimi načeli ne ujema, gotovo že v prvem razredu. Ozirati se je treba tudi na to, koliko predmetov ima ljudski učitelj na jednorazrednicah. Da pri tolikem številu ne preostaja dosti časa za pouk v nemškem jeziku, je pač razumno, dasi slovenski učitelji za pouk v nemščini vestno skrbé, seveda le v tej meri, da se ne krati pouk v drugih predmetih. Iz meščanske šole na Krškem se nemški jezik nikakor neče iztirati. Osnova bi se uredila prav lahko tako, da ni na kvar nemščini, a mogoče bi bilo po pouku nekaterih predmetov v slovensčini dati učencem res tako podlogo, da bi se v kratkem mogli priučiti nemščini. Po sedanjem učenem načrtu uče učitelji na meščanski šoli na pr. povestnico v nemškem jeziku, a učenci, kateri jezika ne razumejo, nimajo nikake koristi od tega pouka. Nič se ne bode grešilo proti ustanovi nemške meščanske šole, ako se tudi nekaj predmetov poučuje v slovenskem jeziku, kajti tem načinom bi še utegnili šolarji tamošnji res naučiti nemškega jezika, in le to je nameraval ustanovnik. Ostane li meščanska šola na Krškem taka, kakor doslej, potem je, kar je bila, samo »Sprachschule«, a

do višje omike učencev svojih nikdar dovela ne bode. Baron Apfaltrern je malo laskavo omenjal društva »Národne Šole«, katero obstoji že 16 let in katero ima le namen, podpirati národno ljudsko šolstvo na Kranjskem s tem, da podpira revne učence ljudskih šol z najpotrebnejimi učili. Društvo »Národna Šola« je zgolj blagotvorno društvo in se ne umešava ni najmanje v politiko. Pozneje se je za »Národno Šolo« ustanovil takozvani »Schulpfennigverein«, katero društvo je po svojih pravilih trdilo, da mu je le mar za šolstvo, a šlo je pri tem društvu le za »Hetz« kajti za tem društvom skrivali so se vse druge vrste nameni. Poslanec Stegnar okončuje, da kar se daje »Národni Šoli« od strani dežele, to vrača »Národna Šola« v obili meri nazaj. Govornik priporoča prošnjo društva »Národne Šole«.

Poslanec Kersnik pravi, da je pri zadnjem zasedanji deželnega zbora, ko je šlo za dovoljenje aktivnih doklad ljudskim učiteljem na jednorazrednicah omenil, da imajo učitelji tudi skrb cepiti in širiti mej národom čitanje slovenske knjige. Danes je gosp. Dežman z ozirom na njegov izrek povprašal, kako je s slovensko knjigo in kako slabo urejena da je. Ker se bode ta neutemeljena trditev gotovo v kratkem brala po vseh Dunajskih nemških časopisih Dežmanove stranke, zdi se govorniku potrebno opomniti, da ako se sodi slovensko slovstvo po množini národa, prekosil ga je doslej le danski in švedski národ, torej stoji slovenski národ na jako lepem stališči.

Poročevalec profesor Šuklje pravi, da je poročevalec finančnega odseka v jako čudnem položaji pri denašnji razpravi. Zagovarjati bi imel številke normalno-šolskega zaklada, a dasi je debata trajala že tri ure, vendar nobeden govornikov ni števil, kakor so nastavljene v proračunu, omenil, niti govoril proti jedni ali drugi točki tega zaklada. Spodtikal se je baron Apfaltrern nad ogromnimi troški za ljudsko šolstvo, vprašati je, kdo je tolike troške zakrivil? Národna stranka gotovo ne; kjer se je ustanovila ali razširila kaka ljudska šola, zgodilo se je to zmirom v zmislu državnega šolskega zakona z dné 24. maja 1869. l., in če se je ugovarjalo proti razširjenju, storila je to zmirom národna stranka, ne somišljeniki barona Apfaltrerna. Baron Apfaltrern je tudi trdil, da se ljudske šole premalo ozirajo na potrebe kmetskega stanu, istina je i profesor Šuklje pravi, da je tega mnenja, čudi se pa, da baron Apfaltrern, ko je bil vendar ud državnega zbora in je še zdaj ud gosposke zbornice, ni nikdar tožil o tem na merodajnem mestu v državnem zboru, ko se je po dolgi razpravi izcimila pohlevna šolska novela 2. maja 1883. l. Baron Apfaltrern in Dežman sta potem tožila, da se premalo učí nemščine v ljudski šoli. To se vidi, koliko vpliva politična strast na zdravo mišljenje. Čudijo se ti gospodje, da otroci slovenskih jednorazrednic nemški ne znajo. Kot pedagog mora se vsem srcem pritrjevati slavnemu pedagogu, ki učí: »Die Schriftsprache der Jugend erobern, das ist das Hauptziel«. Tako misli tudi národna stranka, ona hoče, da se mladina dobro priučí materinemu jeziku in da zna v njem logično misliti, to je glavni smoter ljudske šole. Sploh pa je vprašanje, je li nemščina vsem Slovencem res tolikanj potrebna, kadar gredo iz dežele. Národna stranka dobro vé, da bi bilo neznanje nemškega jezika slovenskim rojakom, kateri hote dospeti v višjo socialno kategorijo, na kvar, a národna stranka je bila zmirom in bode zoper to, da bi se nemški jezik gojil na škodo materinemu slovenskemu jeziku. Gospod Dežman debatuje za znanje in učenje nemščine vsako sesijo z drugo osebo. Najprvo je pritiral v zbornico kuharico, potem krošnarja, naposled danes celo korporala, rekši, da naši slovenski rojaki v avstrijski armadi ne bodo dospeli do nikake šarže. Profesor Šuklje konstatuje iz statističnih dat o zadnjem naboru, da se je branje in pisanje nemščine po vsej Avstriji najbolj na Kranjskem pomnožilo.

Potem se preide v podrobno razpravo.

Gledé znanih 600 gld. za pouk v drugem deželnem jeziku v proračun ustavljenih nasvetuje Dežman, da naj se predrugači naslov in naj se deželnemu odboru tudi za to točko dovoli »revirement«.

Poročevalec profesor Šuklje prenapredbi ugovarja, naznanjajoč, da se je nemškega pouka neobligatnega udeležilo 772 otrok, slovenskega pa 201 otrok. Da bi se pa dal deželnemu odboru revirement v tej zadevi, porabil bi lahko vseh 16.588 gld., kateri še preostajajo iz normalno-šolskega zaklada. Pri glasovanji se predlog Dežmana odkloni in odobré vse posamezne točke normalno-šolskega zaklada tudi v tretjem branji.

— Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta v 27. dec. preteč. l. Na vprašanje okrajnega šolskega sveta v Kameniku, ali se pod zaznamkom »mesta« v §. 17. dež. postave z 29. aprila 1873. l. št. 21 razumeva le mesto, ali šolski okraj, odgovarja se, da iz vseh drugih krajev (razun iz mest in trgov) otroci morajo hoditi v vsakdanjo šolo do 12. leta in potem v ponavljalno šolo do izpolnjenega 14. leta. Ako pa stariši želé, da otroci hodijo do 14. leta v vsakdanjo šolo, takim pa potem ni treba hoditi v ponavljalno šolo. — Poročilo o stanji srednjih šol

na Kranjskem za 1885/86. l. se predloži na višje mesto. Potem se reši več pritožeb o šolskih zamudah in prošenj za nagrade in podpore.

— Iz seje mestnega zbora Ljubljanskega izvemo, da je mestni zbor po večini glasov za novo zgrádo I. mestni ljudski šoli po mnogih obravnava h vender užé konečno odbral prostor na »starem živinskem trgu« pri Kravji dolini ne daleč od c. k. učiteljišča.

— **Prošnja za pisateljsko podporo „Drobtinicom“.** »Kdaj izidejo zopet Drobtinice? — Kakor hitro se zopet dosti gradiva nabere.« S tem zaupanjem izšel je zadnji — dvajseti — letnik »Drobtinic« med slovenski svet l. 1869. Med drugim povelečevale so takrat tudi zlato mašo sv. Očeta Pija IX. in odlikovale so se po vredništvu zadnjega svojega vrednika, preč. gosp. kan. **Fr. Kosarja**, v onem duhu in v oni zanimivosti, kakor prejšnji letniki. A mnogi zadržki, največ opravila vrednikova, ovirala so nadaljevanje »Drobtinic«. Bilo je to v veliko škodo našemu slovstvu, v škodo našemu slovstvu, v škodo našemu narodu. »Branje ‚Drobtinic‘ je našemu ljudstvu, tako priljubljeno, kakor le malokatero druge knjige«, pisal je zadnji vrednik in to ni bilo resnično samo pred dvajset leti, ampak je še vedno. »Drobtinice« so še vedno slovenskemu narodu izmed vseh knjig skoro najbolj priljubljene; bere jih staro in mlado, bere jih zlasti učeča se mladina, berejo jih v kmetijskih hišah, — le škoda, da jih je tako težko dobiti na posodo, še teže pa na prodaj.

»Katoliška družba za Kranjsko« je izdajala do sedaj in darovala svojim udom glasilo z imenom »Glasi«. Tudi ti so dospeli do 20. zvezka. V zadnjem zvezku piše vrednik njihov: »Katoliško glasilo, ki bi ne bilo samo od danes do jutri na mizi katoliških čitateljev, ampak jim vsaj za nekaj dalje časa dajalo dušne hrane, jih spodbujevalo in poučevalo, je nam Slovencev gotovo potrebno. Res je, v tem malem obsegu, kakor ga imajo »Glasi« sedaj, ne morejo povedati mnogo. O, kako bi si želel izdajatelj, da bi s pomočjo vnetih in blagih Slovencev zamogel razširiti jih in zboljšati, da bi vsakdo z veseljem prijel za vsakoletno darilo katoliške družbe in še z večim veseljem položil jih iz rok! Kot vzor so mi pred očmi »Drobtinice«, tako potrebne nekdanj, tako vrlo pisane in vredovane. In dandanes niso manj potrebne; zlasti berila za mladino ter za družine potrebujemo.«

Te želje so se podpisanemu spolnile, ko je odbor »Kat. družbe« dné 13. t. m. sklenil, da bode izdajal in nadaljeval »Drobtinice« na mestu »Glasov«, in je njihovo vredovanje, kakor dosedaj »Glasov«, podpisanemu izročil. Nekateri potrebni koraki za izdavanje so se že storili.

»Namen tega letnika je medsebojno priobčevanje takih spisov, ki zamorejo pospeševati verno in mravno omiko narodovo sploh, vzgojevanje mladine pa še posebej.« Ta namen pok. vladika Slomška ostal bode i novim »Drobtinicom«, kakor većinoma tudi vsebina in notranja vravnava, — seveda z ozirom na sedanje razmere in potrebe.

Ker so nekdanje »Drobtinice« zlasti zaradi raznovrstnih spisov tako zanimive in priljubljene, zato prosim vjudno in ponižno vse prijatelje nekdanjih »Drobtinic«, te najlepše cvetke Slomšekove, da bi pomagali s svojimi spisi nadaljevati dostojno takó koristno delo. »Drobtinice« so postavile mnogim možem spomenik, ki jih je otel pozabljivosti in nam kliče glasno: Slovenci, take može posnemajte! Životopisov si želé v prvi vrsti tudi nove »Drobtinice« in poleg teh želé si mičnih pesmic in nedolžnih kratkočasnic, pripovedi in prilik, pa tudi podučnih spisov, zlasti o vzgoji.

Naj bi duh pokojnega slovenskega vladika in učenika, duh Slomšekov, obudil mnogo prijateljev tudi novim »Drobtinicom«, da bi mogle kmalu razveseliti in poživiti milo našo domovino! Doneski, prašanja in naveti naj se blagovoljno pošljejo za letošnji tečaj podpisanemu vredniku vsaj do konec aprila.

V Ljubljani, dné 24. januarja 1887.

Dr. Fr. Lampe,
v *Marijanišči.*

— Gospod knezoškof Ljubljanski dr. Misija je prevzel pokroviteljstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— Prva polovica šolskega leta 1886/87. so tukajšnje srednje šole in c. k. učiteljišči sklenile v soboto v 12. dan t. m.

— Na Kranjskem je zdaj šol: javnih ljudskih 276, šol za silo 34 in 15 zasebnih, vkup tedaj 325 šol s 560 razredi.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. Jan. Pipan je postal def. nadučitelj v Črnem Vrhu; na II. uč. mesto tū pa je za trdno postavljena gspđ. Gabrijela Gogala, bivša učiteljica v Gradcu na

Štaj. — G. Gust. Spetzler, učitelj v Lescah, pride v Bégunje (na Gorenjskem). — G. Fran Kalan, pom. učitelj na Gorénji Sušiči, je za trdno postavljen v Čatež (v Novomeškem okraji). — Gspdc. Franja Šmitik, učiteljica v Bohinjski Bistrici, pride na II. uč. mesto v Boštanj. — G. Ivan Jeglič, učitelj v Pečah (v Kameniškem okraji), je za trdno postavljen. — G. Anton Simončič gre iz Hrenovic zač. v Vrbovo, v Hrenovice pa pride zač. na II. uč. mesto gspdc. Marija Morel iz Trnovega, v Trnovo pa na III. uč. mesto Marija Souvan, izpraš. kandidatinja. — G. Fran Punčuh, izpraš. uč. pripravnik, pride zač. na II. uč. mesto v Košano. — G. Ivan Trost je premeščen zač. iz Ustja v Razdrto, in g. Ivan Kambič pa iz Razdrtega v Ustje tudi začasno, (vsi v Postojinskem okraji). Izpr. pripravniki so še nastavljeni: g. Tom. Bitenc v Šent-Lamprecht, g. Fr. Gregorač v Metliko in g. Fr. Kozjak v Škocijan pri Turjaku. G. Jož. Perko, II. uč. v Mirni gre zač. v Šent-Mihel pri Žužemberku. G. Mih. Lazar, katehet na spodnji gimn. v Kranji (nekdanji glavni učitelj na žensk. učiteljski v Ljubljani) je upokojen. — G. Ferdo Šarec, učitelj v Topli Rebri (pri Žužemberku) je v 2. dan t. m. v Ljubljani umrl. R. I. P.!

Št. 103.

okr. šol. sv.

Razpis učiteljske službe.

Na enorazredni ljudski šoli v Ratečah pri Kranjski Gori razpisuje se učiteljska služba s 400 gld. letne plače, z opravilnino 30 gld. in s prostim stanovanjem. Oddala se bode stalno, ali začasno. Prošnje naj se po uradnem potu vlagajo do 25. dne marca 1887. l. pri podpisanim uradu.

C. k. okrajni šolski svèt v Radovljici v 1. dan februarja 1887. l.

Št. 93.

okr. šol. sv.

Razpis učiteljske službe.

Na enorazredni ljudski šoli na Dobravi pri Kropi se razpisuje služba učitelja, ob enem šolskega voditelja z letno plačo 400 gld., z opravilnino 30 gld. in s prostim stanovanjem. Oddala se bode stalno, ali začasno. Prošnje naj se po uradnem potu oddajajo pri podpisanim uradu do 25. dne marca 1887. l.

C. kr. okrajni šolski svèt v Radovljici v 1. dan februarja 1887. l.

Št. 68.

okr. šol. sv.

R a z g l a s.

Na enorazredni ljudski šoli v Topli Rebri (Unterwarmberg) izpraznjena je učiteljska služba s 400 gld. letne plače in s stanovanjem. Prosilci naj svoje prošnje za to službo postavnim potom oddajajo do 3. marca t. l. pri podpisanim uradu.

C. kr. okrajni šolski svèt v Novem Mestu v 6. dan februarja 1887.

Št. 71.

okr. šol. sv.

Učiteljska služba.

Preklicevaje v 20. dan jan. t. l. s št. 71. razpisano IV. učiteljsko službo na čveterorazredni ljudski šoli v Senožečah razpisuje se III. učiteljska služba pri imenovani šoli s 450 gld. letne plače in s prostim stanovanjem. Prošnje naj se oddajajo tu do 24. februarja 1887. l.

C. kr. okrajni šolski svèt v Postojini v 29. dan januarja 1887. l.

Vizitnice

na lepem in trdnem papirji, v različnih velikostih, natiskujejo se po najnižji ceni v tiskarnici J. R. Milic-a v Ljubljani. 100 komadov po 40, 50, 60, 70 kr. itd.

V J. R. Milic-evi tiskarni je ravnokar v **tretjem natisu** na svitlo prišla

Pesmaričica po številkah

za nežno mladino.

Sestavil **Anton Foerster.**

Cena 15 kr., po pošti 2 kr. več.